

Contenta

Formula reformationis

S. Cas. Nris de reatio.

Oratio legatorum regis Galie

Epitaphia et exhortatio regiam

Oratio in duobus

Epitaphia legum

Oratio de reatio

Oratio curie synodali

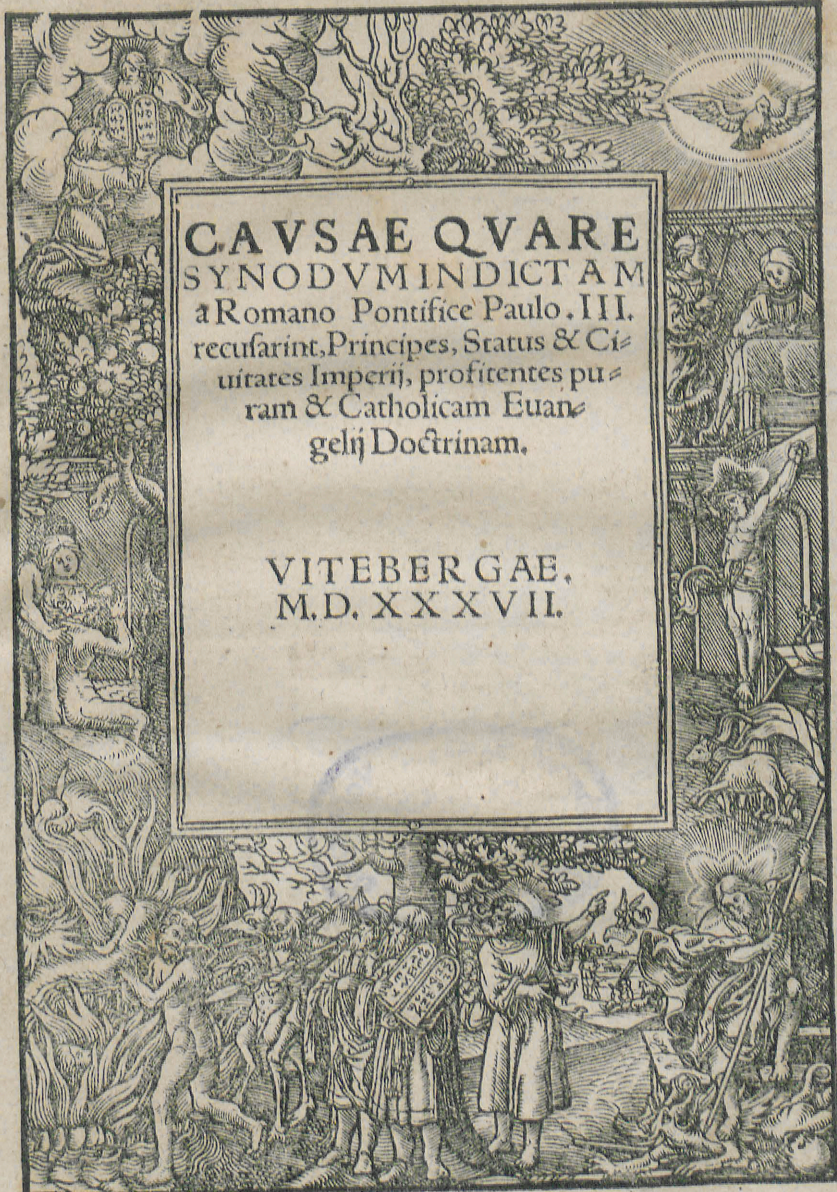
Regum de reatio

40

fo
6

Beibd 8
9

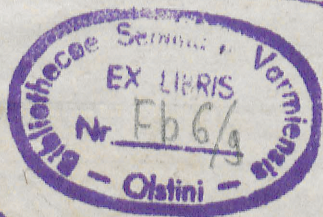

CAVSÆ QVARE
SYNO DV MINDICTAM
a Romano Pontifice Paulo. III.
recusarint, Principes, Status & Ci-
uitates Imperij, profitentes pu-
ram & Catholicam Euan-
gelij Doctrinam.

VITEBERGAE,
M. D. XXVII.

Et respondebo exprobrantibus mihi verbum

Handwritten text at the top of the page, likely bleed-through from the reverse side.

Handwritten text at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.

DIDIT Romanus Pontifex Paulus tertius Bullam, qua indicit generale Concilium Mantuæ celebrandum, & inchoandum proximo die XXIII Maij. Suas etiam quasdam causas in bulla commemorat, quare synodum conuocarit. Adhæc nuncios misit ad Reges & Principes Christiani nominis, qui significent eis Concilij indicationem, & hortentur vt ad eam Synodum, seu veniant, seu mittant Oratores, qui ipsorum nomine inter sint. Itaq; cum ad nos venisset nuncius Pontificius, nosq; similiter hortatus esset, vt interesse Synodo, aut mittere procuratores velimus, quemadmodum petiuit idem a nobis, inuictissimus Imperator Carolus Augustus, dominus noster clementissimus, existimauimus & nostra causa, & propter totius Ecclesiæ necessitatem, plane exponendum esse, quæ pericula alaturæ esset hæc Synodus indicta a Romano Pontifice Paulo Tertio, Etsi autem pio consilio & bona conscientia, re diu disputata ac deliberata, sententiam nostram ostendimus, tamen non dubitabamus, quin hoc responsum nostrum aduersarij multis modis calumniaturi, ac deprauiaturi essent.

Nec vero in tantis rebus vllum plausibilis argumentum reperire possunt, quo magis prægrauent nos, causam nostram obruant, ac magis odium nostri apud omnes gentes accendant, atq; inflamment quam si criminentur nos, quod Synodi iudicium atq; autoritatem defugiamus, Affingent etiam nos aliarum nationum iudicia contemnere, quæ amorem religionis maximis rebus gestis declarant, quæ iam olim multos clarissimos Doctores Ecclesiæ peperrunt. Postremo vbi etiamnũ sunt maxima studia do-

ctinæ Christianæ. Addent Synodorum recusatio-
nem indignam esse Christianis, cum Synodi sint
summa Ecclesiæ iudicia, Adducunt nos in suspitio-
nem, quasi aut nos pudeat causæ nostræ, quare eam
proferri in lucem nolimus, aut ita delectemur dissidio
orbis terrarum, vt temere nos a cæteris nationibus
separare, & prohibere quo minus coeat concordia
cupiamus.

Cum his criminibus nihil atrocius cogitari
possit, maxime nobis laborandum esse existimaui-
mus, vt huiusmodi calumnias refelleremus, & suspi-
tionibus, quantum possumus occurreremus, & opinio-
nem ac voluntatem nostram de huius Synodi indi-
ctione, omnibus Regibus exponeremus, Speramus enim
cognita nostra voluntate, non solum nos satis purgatos
fore omnibus Regibus, Principibus & bonis viris apud
omnes nationes, Sed etiam ipsos suum iudicium atque
autoritatem addituros esse, & petituros, vt Ecclesiæ
recte consulatur, nec per speciem Synodi paucorum
Tyrannide veritas opprimatur. Ostendemus enim
nos non solum ab hæresibus & impijs dogmatibus
abhorre, Sed etiam alienissimos esse ab arrogantia
& pertinacia.

Nam adeo non contemnimus iudicia aliarum
Nationum, vt hoc ipsum agamus, ne Papa cum suis
iudicium sibi sumat, sed idonei & non partiales deli-
gantur ad examinandam causam, Nec vero dubita-
mus, quin tacite ubique terrarum gemens Ecclesia om-
nibus hoc votis optet, Extant scripta quorundam do-
ctorum virorum vetera, qui apud exteros floruerunt,
qui deplorauerunt Ecclesiæ calamitates, & eosdem
errores taxarunt, quos nostri reprehenderunt. Hor-
um virorum similes aliquos esse alibi in tanta fre-
quentia studiorum omnis generis, credibile est, sed
multi

multi oppressi Tyrannide pontificia, seu metu, seu suo quodam consilio tacent, quibus erat potestas dicendæ sententiæ faciendæ.

Nec Synodos defugimus, sed id quod iustissimum esse omnes intelligunt, verum iudicium synodi promitti petimus, in quo pii & docti, non partiales, damnent pugnantia cum verbo Dei, & retineant verbum Dei. Non est enim synodus vera & legitima, in qua pontifices, qui iniusta dominatione Ecclesiam oppresserunt, cognoscunt res, pronunciant ex suis traditionibus ac consuetudine contra verbum Dei. Christus cum constituit summum Ecclesiæ iudicium, inquit, Dic Ecclesiæ, prohibet Tyrannidem, & certe vult, ut Ecclesia ex verbo Dei statuatur, non ex humana aliqua autoritate. Rogamus itaque Reges & Principes exterarum Nationum, ne putent aliarum Nationum iudicia a nobis parvipendi, aut synodos contemni, nec fidem habeant aduersarijs nostris, qui his calumnijs incendere odia, & obruere puriorem doctrinam quam profitemur, conantur.

Nec videri possumus latebras querere, aut formidare lucem. Exhibuimus Cæsareæ Maiestati & omnibus cæteris Principibus atque ordinibus imperij, confessionem Doctrinæ, publice in Ecclesijs diligenter & assidue tradi hanc doctrinam, quam profite mur, curamus, Extant scripta, etiam eorum qui apud nos docent, quos in multis locis præclare meritos esse de Ecclesia, etiam aduersarij paulo saniores, fatentur. Iacuit enim antea oppressa doctrina Christiana densissimis tenebris, videlicet impiorum cultuum, Monasticarum caeremoniarum, perplexarum quaestionum & cauillationum, Ex hac caligine postquam iterum Dei beneficio per homines pios & doctos apud nos euoluit doctrina Christiana cepit, de vera poenitentia,

rentia, de fide qua consequimur remissionem peccatorum, de spirituali iustitia, de vere bonis operibus, & veris cultibus, de usu Sacramentorum, de potestate Ecclesiastica, de discrimine & usu traditionum, de dignitate rerum ciuiliū, deq; alijs multis locis, Constat plurimum lucis Euangelio ex scriptis nostrorum accessisse, Has tantas res libenter in lucem profereamus, Et, vt Paulus inquit, Non pudet me Euangelij, ita nec nos pudet has res maximas, Ecclesie necessarias, vtilis ad pietatem & bonos mores, & ad communem tranquillitatem, in illa synodi luce omnibus regibus & principibus, omnibus nationibus exponere, & quantum satis est, explicare.

Magnitudo & vtilitas harum rerum, si recte intelligantur omnes pias mentes capit, Quare maxime optamus talem cœtum, in quo & nobis liberum sit res nostras explicare, & bonis mentibus liberum sit pronuciare iuxta verbum Dei.

Falsissima enim calumnia est, quod aduersarij sæpe iactitant, spargi a nostris errores, olim damnatos, & renouari veteres hæreses, Ideoq; negant opus esse cognitione, Nec difficile est refutare hanc calumniam prolata nostra Confessione, Nam hæc pura Euangelij Doctrina, quam amplexi sumus, est haud dubie ipse consensus Catholice Ecclesie Christi, sicut testimonia veteris Ecclesie & S. Patrum perspicue docent. Non enim recepimus aut approbamus vllas opiniones absurdas & pugnantes cum consensu sanctorum patrum. Imo in multis articulis renouamus veterum synodorum & patrum dogmata, quæ recentior ætas deleuit, & pro his alia tradidit falsa & notha dogmata in quibus aduersarij impudenter cum patrum iudicijs, & auto

& autoritate synodorum pugnant.

Postremo quod de discordia dicitur, profecto nihil est nobis acerbius, quam diuelli nationes Christiani nominis, ac nos quidem a vera vnitae & consensu Catholicae Ecclesiae Christi nunquam discedemus, Eamque ob causam optanda est vera synodus, ut vniuersalis & pia concordia constitueretur. Sed cum Papa damnat veram & piam doctrinam Ecclesiae necessariam, & exercet seuitiam in pios, propter piae doctrinae professionem, cogimur mandato Dei dissentire a Papa, & ab ijs qui eius impietatem approbant. Est enim retinenda professio verae doctrinae, iuxta illud Christi, Si quis confitebitur me coram hominibus, confitebor eum coram patre meo caelesti etc. Nec licet nobis fieri socios & ministros iniuriae crudelitatis Papae. In imperio constat nos summa fide communem concordiam in rebus ciuilibus tueri, Quare non est verisimile nos in religione delectari dissidio, Deinde intelligimus quanto cum periculo dissentiamus ab alijs. Papa tot annos iam hoc praecipue agit, ut reges perpellat, ut bellum aduersus nos moueant. Tantum periculi non susciperemus, nisi sciremus Deum requirere, ut anteferamus omnibus rebus, vitae nostrae, dignitatibus, fortunis, tranquillitati, professionem veritatis, Quare testamur Deum, nos non cupiditate aliqua, sed tantum propter Deum hanc causam defendere, ac magnopere rogamus omnes Reges & Principes, ne aliter de nobis persuaderi sibi sinant.

Depulsis calumnijs & purgatis suspicionibus, speramus omnes aequioribus animis audituros esse, quid nobis de hac indictione synodi, facta a Paulo tertio, videatur, Fortassis aliqui arbitrantur nos curiositate

tate aliqua leues quosdam abusus reprehendere, quos
dissimulare propter communem concordiam satius ac
melius videretur, præsertim cum tanta sit infirmitas
rerum humanarum, vt quædam vitia condonanda
sint communi tranquillitati, Qui ita de nobis iudi-
cant longe falluntur, Primum enim errata doctrinæ
non sunt dissimulanda, Deinde nos non de leuibz
erratis disputamus, Sed proferimus doctrinam de fi-
de & multis alijs articulis, necessariam ad salutem ani-
marum, & reprehendimus errores qui Christi glo-
riam obscurant, item continent horribilem prophana-
tionem & idolatriam, Quare etiam ante hæc tempo-
ra, quidam boni viri, synodos expetuerunt, ut Eccle-
siæ communi deliberatione his morbis, nequaquam
leuibz aut contemnendis, mederentur, Magis autem
hoc tempore opus est tali synodo, quæ sanct Ecclesi-
am, cum & errores illi ueteres hærent in Ecclesia, &
exitit discordia, & multis in locis exercetur seuitia
iniusta propter piam doctrinam, . Quare non solum
nos, sed etiam inuictissimus Imperator & Electores,
& ceteri Principes atq; Episcopi etiam in Germania,
censuerunt Ecclesiæ opus esse libera & Christiana
synodo, hoc est tali, in qua iuxta uerbum Dei, discer-
natur uera & pia doctrina, ab impia, & impia damne-
tur pia uero conseruetur, Videbant enim periculum
fore, ne mala publica magis exulcerarentur, quam
sanarentur, nisi talis synodus haberetur, Ideo & nos
talem synodum flagitauimus & ad talem prouocau-
mus, Cumq; expectaremus talem synodum Ro. pon-
tifex edit indictionem concilij, minime congruentem
deliberationibus Imperatoris in imperio & cetero-
rum principum.

Itaq; cum non modo nostro periculo moue-
remur, sed iudicaremz agi causam Ecclesiæ com-
munem

munem, duximus ad omnes Reges, Principes & potestatus Christiani nominis scribendum esse, quare hæc synodus, quam Pontifex hoc modo indicit, & habiturum se esse significat, neque equa uideatur, neque utilis Ecclesie, & petendum, ut Reges, & ceteri Principes ac potentatus propter gloriam Dei & communem salutem dent operam, ut habeatur synodus pia & libera, in qua non committatur cognitio doctrine Ro. Pontifici, Sed delecti homines idonei non parciales has controuersias explicent. Nam ut sit autoritas Synodi firma, ut opem ferat Ecclesie, præstandum est, ut cognitio tantarum controuersiarum rite fiat. Summum in Ecclesia iudicium nequaquam est Pontificis, sed ipsius Ecclesie, hoc est non tantum Episcoporum, sed etiam Regum, Principum, & aliorum ordinum, qui & ipsi sunt Ecclesie membra. Itaque etiam si in hac dissensione Pontifex non esset pars, tamen non esset ei concedendum, ut ipse cum illis, qui ei addicti sunt iudicaret, ac reliquis ordinibus ius eriperet, quod in Ecclesia habere & tueri debent. Multo magis in hac causa, cum constet Pontificem cum suis esse partem, præstandum est, ne ipsi permittatur cognitio aut iudicium, cum & diuinitas, & lex nature, quæ diuinitus in mentibus hominum lucet, clamitent nulli homini concedendum esse, ut sit iudex in propria causa. Nos autem Ro. Pontificem & ipsi addictos accusamus, non de leuibus rebus, nec tantum de dignitate aut opibus ipsius disputamus, Sed reprehendimus eius doctrinam, traditiones, cultus, quos constituit aut defendit. Id est accusare Pontificem de hæresi & idolatria, quarum maximarum rerum diiudicationem etiam Canones tribuunt Ecclesie, non Pontifici.

Deinde Pontifex non tantum est pars, sed multis præiudicijs iam damnauit causam nostram. Extat bulla

B

Leonis

Leonis edita contra doctrinam, quam nos amplexi sumus. Damnatur etiam eadem doctrina, quotantis in bulla Cenæ, Mandat Pontifex ubique exerceri sæuitiam in omnes, qui hoc doctrinæ genus amplectuntur, Cum tot præiudicijs nos iam damnauerit, non est existimandum, quod Concilium Pontificium hæc præiudicia correcturum sit, aut sit futurum æquius, aut mitius. Neque uero credibile est, Papam ius decidendi concessurum esse alijs. Neque enim aliud sentit esse Concilium, nisi cœtum suorum, cui ipse præsideat, & cui soli tribuit ius suffragij, Ideoque sic indicit synodum tantum, ut uocet sibi addictos.

Iure igitur suspecta est nobis hæc synodus, quia Papa in indictione, non ostendit se iudicium permissurum esse non partialibus, Imo uocat suos diserte, ut intelligamus quales processus uelit instituere. Ipse cum sit pars, uolet esse iudex. In hanc indictionem si consentiremus, Postea interpretaretur nostrum consensum, quasi nos ipsum iam fecissemus iudicem, & in hunc cœtum suorum quem conuocat, consensissemus, huic permissemus, ut processus & formam iudicij constitueret.

Tertio, Bulla ipsa satis perspicuas & iustas causas recufationis nobis proponit. Nam in ipsa statim indictione nos damnat, in qua non promittit cognitionem aut disputationem doctrinæ, sed tantum ait, indici synodum, propter nuper exortas hæreses, item ad extirpationem hæresium. Quod, etsi in speciem generaliter dici uideatur, tamen Papa haud dubie uoluit describere & notare nostram doctrinam, quam nos profitemur, Nam suos errores quos defendit, non uocat hæreses.

Adhæc, ne cui dubium sit, in illa ipsa Bulla indictionis intelligi nostram doctrinam. Papa deinceps in bulla reformandæ

reforma & dæ Curie expresse nominat doctrinam, ubi eandem sententiam recitat de causis indicti Concilij. Ait enim ad extirpationem pestiferæ Lutheranæ hæreseos. Ac ueteratorie Papa alibi dissimulat nomen doctrinæ, ut honestam speciem offunderet oculis hominum, & tamen suum præiudicium significaret. Est ergo sententia Papæ non dubia, se indicere synodum, ut ibi deliberetur, quomodo Lutherana doctrina extirpetur, cum sit (ut ipse eam uocat) hæresis. Quare amentia esset, in talem indictionem consentire. Fateremur enim nostram doctrinam esse hæresin, Polliceremur operam ad extirpandam eam. Hoc enim uult illa forma indictionis insidiosissime posita. Primum enim receptione Bullæ, Papa eos qui recipiunt sibi assentiri intelligit, quod doctrina nostra sit hæresis notoria, deinde etiam tacite obligat, ut adiuuent extirpationem. Si agamus ingenue, sine fucis & sine Sophistica, necesse est fateri hanc esse ipsissimam mentem bullæ. Itaque si in hanc indictionem consentiremus, doctrinam nostram ultro testimonio nostro condemnaremus. Has insidias ut cæteræ nationes obseruent, magnopere propter communem Ecclesiæ utilitatem petimus. Ac sæpe miramur quo consilio Papa uoluerit hac forma bullæ uti, an ut arte deterreret nos à synodo, an ut nobis laqueos iniiceret, ut si consensissemus, obijceret, nos recepta bulla, confessos esse doctrinam nostram hæreticam esse. Sed uidetur præcipue hoc spectasse, ut Reges & cæteras nationes hac forma sibi obligaret, ut recepta bulla assentirentur doctrinam nostram esse hæreticam, & coniungeret eos, armaretque ad eam extirpandam. Non dubitamus Cæsaream Maiestatem cupere in commune consulere Ecclesiæ, & gloriam Christi illustrari. Quare existimamus ei nequaquam probari talem indictionem plenam præiudiciorum & insidiarum.

Quarto, In hac indictione nulla fit mentio cognitionis

tionis, nihil de forma processus dicitur. Si hoc tantum agitur, ut domo afferant singuli præiudicium ex bulla sumptum, quod hæc doctrina sit hæretica, & postea eatur in suffragium, quod communibus armis extirpanda sit, iustissime recusamus hanc synodum, mere Tyrannicam & dissimillimam iudicij Ecclesiastici, quod debet habere cognitionem doctrinæ ex uerbo dei. Talem nos cognitionem flagitauimus. Cumq; arbitremur Cæsaream Maiestatem etiam uelle, ut recte consulatur Ecclesiæ, & controuersia grauissimæ explicentur & rite cognoscantur, desiderabit ipsa Cæsarea Maiestas in forma indictionis æquitatem. Nunc spargit Papa in totum orbem terrarum, non tam indictionem Concilij, quam sententiam, in qua nos condemnat & atrociter nobis minatur. Addit alteram bullam de reformatione Curia, in qua expresse nos condemnat, postea petit à nobis, ut indictioni suæ assentiamur. Quod si faceremus, nostro testimonio causam condemnaremus. Non uolumus hæc copiosius exaggerare, Sed rogamus omnes Reges & omnes prudentes ubiq; terrarum, ut expendant quam non simpliciter, quam insidiosè, quam inique hæc indictio Concilij proposita sit.

Quinto, Illud certe non pacierur Pontifex iudicari controuersias ex Euangelio & Apostolicis scriptis, sed uolet eas iudicari ex Pontificum traditionibus, ex consuetudine, ex humanis opinionibus & recentium conciliorum decretis. Non finet autoritatem suarum traditionum labefactari, aut in dubium uocari. At hoc caput est in ipsis controuersijs ne traditiones pugnantes cum uerbo Dei ualeant. Amplectimur nos quoq; & defendimus totis pectorib. consensum Catholicæ Ecclesiæ Christi, sed erroribus Pontificijs & Tyrannidi non est prætexendum nomen Ecclesiæ.

Catholica Ecclesia sanctorum Patrum nõ probabat traditiones

traditiones pugnantēs cum Euāgelio, non tribuebant
infinitam potestatem Romano Pontifici. Deinde illa
ecclesia, quæ doctrinam Euāgelij puram hostiliter per-
sequitur, & exemplo Cain furenter grassatur, ut & sup-
plicijs in pios, non est Catholica Ecclesia Christi. Nec
nos ullum nouum dogma inueximus in Ecclesiam, Sed
Ecclesiæ Catholicæ doctrinam renouamus & illustra-
mus. Papa & Monachi nouam doctrinam & nouos
cultus excogitarunt, contra autoritatem uerbi Dei & cō-
tra ueteris Ecclesiæ Catholicæ consensum. Quare tali
Concilio opus est in quo Ecclesia non ex consuetudine
aut humanis traditionibus pronunciet, sed ex uerbo Dei,
Cuius sententia est perspicua, & illustrata consensu Ca-
tholicæ Ecclesiæ.

Extant uetera & grauissima exempla sanctorum Pa-
trū, qui synodos defugerunt, quanquam autoritate sum-
ma indictas, cum suspicabantur nō hoc agi, ut ueritas pa-
tesceret, sed ut stabiliretur aut Tyrannis, aut impium ali-
quod dogma. Constantius Imperator synodum Anti-
ochiæ coegit frequentissimam, Ad hanc noluit accedere
Maximus Episcopus Hierosolymorum, cum quidem
loci uicinitas eum inuitare posset, Sed norat quo uoluntas
Constantij propendebat, uel potius, quid machinaren-
tur illi impostores, qui mirificis technis deprauabant im-
peratoris animum.

Athanasius cum uenisset in synodum Tyriam, ta-
men inde statim discessit ac fugit ad Imperatorem, post-
quam uidit ab ipsa synodo subornatos & instructos esse
quosdam Sycophantas, qui ueritatem per calumniam
opprimerent.

Cum Photinus horribilem tumultum excitasset in
Pannonia, renouans ueterem Ebionis blasphemiam, ac
negans in Christo esse duas naturas, Imperator ut in re

magna synodum conuocat Syrmium . Ad hanc magnitudo negotij debebat inuitare omnes, præsertim qui non longissime aberant . Venit autem eo magna frequentia Arianorum, quæ cum suspecta esset pijs Episcopis in occidente, plurimi noluerunt Syrmium uenire . Ex præcipuis Episcopis uenit Hispanus quispiam Ofius Cordubensis Episcopus, quem Imperator propter nominis celebritatem peculiariter euocarat . Cumq; ibi astutissime deprauatū esset Nicenum symbolum, Ofius deceptus ambiguitate noui symboli illis assensit . Postea cum eius auctoritatem allegarent Hæretici, Ecclesiæ multis in locis magis perturbatæ sunt . Ideo Hilarius acriter uituperat Ofium, eiq; non solum imprudentiam, sed etiam leuitatem tribuit . Quare multo satius fuisset Ofium non uenire in synodum, Cyrillus Episcopus Hierosolymorum, qui defendit Homouision, & cum Gregorio Nazianzeno tandem consensit, aliquoties citatus à synodis non accessit ad eas, ac primus dicitur usus scripta appellatione .

¶ Imperator indixerat ut Mediolani conuenirent Episcopi ex oriente & occidente . Ibi cum Paulinus Episcopus Treulrensis, & pauci quidam alij animaduertent Auxentium fauere Arianis, statim initio discesserunt, & fuerunt ceteris autores discédendi . Non enim uolebant synodorum auctoritatem ualere ad defendam ueritatem . Eadem ratio nos quoq; mouet, ut illorum summorum uirorum exemplis cauendum putemus, ne nostro consensu confirmemus Romanum Pontificem, ut ueritatem facilius opprimat . Si illi sancti Patres recte defugerunt synodos, non statim à nobis alienari uoluntates suas boni uiri paciantur hac criminatione, quod synodos defugimus . Habemus enim perspicuas & iustas causas nostrri consilij .

Sexto, Locus etiam Concilio designatus auget pericula,

cula, quia est in ea regione, in qua Papa contrahere plurimos sibi addictos potest, ut facile multitudine suffragiorum nos obruat. Alibi essent æquiora & liberiora iudicia aliarum nationum. Et aduersarij apud exteras nationes onerarunt nos infinitis calumnijs, & nostras defensiones uetuerunt importari, spargi, legi, Ideoq; cum multi de nobis habeant falsas & atroces suspitiones atq; opiniones, prodesset exteros homines coram uidere statum Ecclesiarum & ciuitatum nostrarum, Præterea negotia sunt eiusmodi, ut necesse sit nobis ipsis interesse cognitioni doctrinæ, Sed non est tutum relinquere ditio- nes oportunas aduersarijs, Nec in ipsa Mantua sine periculo esse possumus, Deniq; non sine grauibus causis in Imperio deliberatum est, quod expediat ut synodus in Germania habeatur. Ab hac communi Imperatoris ac Principum deliberatione, cur discedendum sit, non uidemus, qui certe in loco eligendo rationem publicæ utilitatis & tranquillitatis habuerunt.

Exposuimus causas, quare hanc synodum, quam Papa indixit iure suspectam ducamus, quia Papa quamquam sit pars, & nos multis præiudicijs damnauerit, tamen uolet cum suis esse iudex in synodo, Deinde cognitionem nullam ueram promittit. Imo nos iam in ipsa indictione condemnat, Ideo non possumus consentire in hoc Concilium. Rogamus igitur omnium nationum, Reges & Principes, ne calumnijs aduersariorum nostrorum, fidem habeant, qui recusationem synodi odiose traducent, sed considerent causas illas grauissimas, quas recensuimus, quas (ut speramus) intelligent esse iustissimas. Certe enim non possumus Pontifici, & ijs quos habet addictos, permittere iudicium, nec consentire priusquam sciamus an uelint concedere, ut delecti, idonei, & non partiales, libere dicant sententias iuxta uerbum Dei.

Nam si consentiremus in hoc Concilium, quod Papa conuocat, postea patiendum esset iudicium Pontificis & sui cœtus. Allegaret enim nos in hoc Concilium consensisse, cum nos prouocauerimus ad Christianam & liberam synodum, Hæc est perspicua & non fucata & iusta causa recusationis, quam speramus neminem improbaturum esse. Deinde nec in hanc ipsam indicationem consentire possumus, quæ cum nos condemner, si eam reciperemus, nostro testimonio nos condemnaremus. Cum autem hæc nostra causa ad communem salutem Ecclesiæ pertineat, Quam Deus in primis summis Regibus & principibus commendauit tuendam & ornandam, Rogamus ut autoritate sua in hoc negotio intercedant, & efficiant, ut talis habeatur synodus, quæ sanet Ecclesiam, & constituat piam, ueram, & durabilem concordiam, uidelicet Christiana & libera in qua libere statuatur iuxta uerbum Dei. Hoc officio Reges bene merebuntur de tota Ecclesia & de omni posteritate, & Deo cultum gratissimum præstabunt, Indignissimum est enim, quod petit & molitur Papa, ut Reges adducat, ut ipsius Impietatem & Tyrannidem stabiliant, & exercent iniustam crudelitatem in pios rectæ doctrinæ assentientes. Hæc à Regibus longissime debent abesse, quos Deus in hoc fastigio collocauit, ut curent propagari uerbum Dei, & ornari gloriam Dei, & defendant innocentes, & præcipue eos, qui propter ueram doctrinam periclitantur. Quod si huiusmodi Christiana & libera synodus habebitur, & instituetur examinatio doctrinæ iuxta uerbum Dei, per homines Idoneos non partiales, & de doctrina quam confessi sumus, rationem reddemus, & omnia ita agemus, ut intelligi possit, nos nihil aliud spectare, aut querere nisi ut gloria Dei ornatur, & consulatur communi Ecclesiæ saluti & tranquillitati.

Commen-

Commendamus itaq; nos Serenissimis Regibus, &
Illustribus Principibus, omnium nationum Christiani
nominis, ac vicissim eis officia nostra cum summa ob-
seruantia deferimus. Ex Smalcaldia Die quinto
Marcij. Anno Domini, M. D. XXXVII.

palus habuit joyer

Vitebergæ ex officina
Georgij Rhau.

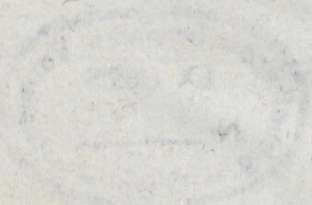
Anno M. D. XXXVII.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

W. J. ...
George ...

Anno M. D. C. C. ...

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or letter. The text is mirrored across the page, suggesting bleed-through from the reverse side. The ink is dark and the script is dense and flowing.

2. Petri 2.

Fuerunt vero et pseudo prophete in populo, sicut
et in nobis erunt magri mendaces, qui introdu-
cent sectas perditionis, et cum qui erunt eos deum
negant: superducentes sibi celerem perditionem

L